

Vipperød, den 7. november 2014

Hørings svar vedrørende udkast til forslag om ændring af gødskningsloven

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til lovudkastet, Jeres j.nr.: 14-0112-000001.

Indledende bemærkninger

Gødskningsloven og lovudkastet bygger på modelberegninger og ikke på virkeligheden. Der er behov for målinger af vandmiljøet, ikke kun fra landbrug, men fra spildevandsanlæg, dambrug, industri, m.v.

Det er vores klare vurdering, at begrænsningen af nitrat er en kæmpe misforståelse, der ikke giver bedre miljø, men koster danske landmænd og samfundet milliarder af kroner. VMP I fra 1987 gav miljøforbedringer, mens efterfølgende stramninger ikke synes at have medført miljøforbedringer. Der pågår en massiv overimplementering af en lang række direktiver, hvor nitrat- og vandrammedirektivet i denne sammenhæng særligt bør fremhæves.

Hovedindholdet i lovforslaget synes at være fastlæggelse af en bestemt mængde efterafgrøder. Der synes ikke at være nærmere redegørelser eller forklaringer på, hvorfor netop den valgte mængde efterafgrøder er valgt. Lovudkastet indeholder der ud over ingen forklaring på, hvorfor nitrat fra landbruget anses som et problem i vandmiljøet og, hvad der menes med vandmiljøet. Tænkes der generelt eller på specifikke recipienter?

Vi er grundlæggende uenige i, at nitrat fra landbrug udgør et problem for vandmiljøet. Der synes ikke at være tilstrækkelig videnskabelig dokumentation for dette synspunkt. Der ud over er der ikke brug for flere modelberegninger og mere teknokrati. Der er behov for, at landbruget kan få lov til at gøde efter ligevægtsprincippet. Gødskning efter ligevægtsprincippet udgør den ægte vækstmotor, der kan igangsættes fra i morgen, uden det vil skade miljøet. Reguleringen skal naturligvis baseres på målinger. Vores model vil levere en vækst på 34 procent, 34 milliarder på betalingsbalancen og dertil 35.000 nye jobs.

Der er akut behov for, at landbruget kommer til undsætning, og der tages et endeligt opgør med de ringe rammevilkår for erhvervet. Jeg ser, at vi ikke er de eneste, der stiller os uforstående over for reguleringen og hvad der er op og ned. Erhvervsstyrelsens har tilsyneladende heller ikke været i stand til at vurdere, hvorvidt lovforslaget skal forelægges Vækstministeriets virksomhedspanel. Konklusionen i lovudkastets pkt. 5. (økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervet) er "prik prik prik", citat:

"[...].....[...]"

Der synes ikke at være foretaget en tilstrækkelig erhvervsøkonomisk vurdering af lovudkastet. Der mangler i øvrige også andre vurderinger. Lovudkastet bør derfor revideres, når de nødvendige vurderinger foreligger og derefter efter komme i fornyet høring.

Modelberegninger er ikke lovlige

Det er sund fornuft og i øvrigt et krav efter EU-Domstolens praksis, at seneste videnskabelige viden lægges til grund, når Danmark udarbejder bindende regler. Det er samtidig et grundlæggende videnskabeligt krav, at valget af en bestemt videnskabelig metode skal være videnskabeligt egnet.

Problemet med modelberegninger i relation til en specifik regulering er netop, at det er en model. Modelberegninger er forskningens laboratorium for at afprøve videnskabelige teser på en enkel og billig måde. Modelberegninger på miljøområdet afspejler uhyre sjældent virkeligheden eller sandheden, men snarere en sandsynlighed. Modelberegninger er et generelt udsagn, der meget groft forsøger at tilnærme sig en virkelighed. Udsagnet er reelt uden værdi i forhold til at udarbejde en specifik regulering, hvor der altid vil være konkrete forhold, der har betydning for den egentlige udledning til vandmiljøet. Reglerne bygger altså på en videnskabelig vildfarelse om, at man tror, at det er muligt, på forhånd og generelt i modsætning til i situationen og konkret, at angive nitratudvaskningen fra landbrugsjorde. Det er på ingen måde tilfældet. Så længe denne misforståelse står til troende, så tages forskningen som gidsel i et politisk spil, og taberne bliver miljøet, samfundsøkonomien og landbruget.

Vi henholder os til, at der EU-retligt eksisterer en tålegrænse i recipienten på 50 mg nitrat pr. liter. Det bør i den forbindelse fastlægges, at tålegrænsen skal være en koncentration og ikke en mængde. Det giver ikke faglig eller videnskabelig mening, at angive tålegrænser i mængde.

Når en tålegrænse er fastlagt, så kan man på en enkel måde måle baglæns op igennem vandløbet. En større udbredelse af hyppige målinger flere steder vil være billig, enkel og forståelig for myndigheder og landbrug. Hvis tålegrænsen overskrides, så kan myndigheden hurtigt identificere, hvor problemet er og langt mere fokuseret imødekomme problemet på den mindst indgribende måde. Med hyppige målinger vil modelberegningerne måske endda have et tilstrækkeligt datagrundlag. Vores påstand er, at "big data" som målingerne vil bidrage til at frikende nitrat. Herefter kan vi måske i fællesskab rette vores opmærksomhed mod de egentlige miljøudfordringer, hvad end dette måtte være.

Det er vores klare vurdering, at modelberegningerne er et fejlagtigt metodevalg, der er uegnet til at regulere konkret.

Efterafgrøder?

Så vidt ses lægger lovudkastet op til, at der skal udlægges 240.000 ha efter nitratdirektivet, 60.000 ha efter vandrammedirektivet og 80.000 som alternativ efterafgrøder, altså i alt 380.000 ha efterafgrøder. Af VMP III-aftalen fremgår det, at der fra 2005 til 2015 blev forventet en reduktion af N i størrelsesorden 4.600 tons pr. år. Af midtvejsevalueringen af VMP III fremgår det bl.a., at 240.000 ha efterafgrøder har reduceret 420 tons N¹. I det samlede billede er 420 tons jo ikke ligefrem meget og efterafgrøder har en effekt på mindre end 10 % i forhold til forventningen. Af LOOP fremgår det imidlertid, at der ikke sker nogen reduktion af nitratudvaskningen i perioden 1999-2013. Konklusionen må altså være, at efterafgrøder enten ikke har nogen effekt eller kun en ganske ringe effekt. Dette stemmer ganske godt overens med VMP III-midtvejsevalueringen.

¹ VMP III-midtvejsevalueringen, december 2008, side 23, tabel 4.10.

LOOP baseres på målinger, mens det er uklart hvilket videnskabeligt grundlag VMP III-midtvejsevalueringen bygger på. Vores synspunkt er, at målinger trods alt er det bedste. Der ud over er dette også nyere viden, hvorfor dette bør lægges til grund.

Faktum er, at det er udokumenteret, at efterafgrøder har en effekt på nitratudvaskning, reduktion af N til vandmiljøet og til recipienten. Vi ønsker derfor oplyst hvad effekten af efterafgrøderne er på 1) nitratudvaskningen fra landbrugsjord, 2) N i vandmiljøet og 3) N i recipienten. I den forbindelse ønsker vi oplyst, hvilken metode, der er blevet brugt til opgøre den i lovudkastet angivne vurdering af de miljømæssige konsekvenser.

Af VMP III-midtvejsevalueringen fremgår det i øvrigt også, at den uorganiske N bidrager med mellem 0,1-0,2 mg N/liter². Den uorganiske N stammer fra bl.a. landbrug, natur og naturlige bidrag fx kilder fra undergrunden. Sidstnævnte tilfælde bør fx Simested Å fremhæves, der udspringer fra en naturlig kilde i undergrunden og samtidig har et af Danmarks højeste nitratkoncentrationer i danske vandløb. Simested å har samtidig noget af det bedste vandmiljø. Den samlede mængde N (total N) pr. liter er cirka 0,5-0,7. Landbrug bidrager med en uendelig lille del af den samlede mængde N, mens overløb fra spildevand og andre aktiviteter tilsyneladende bidrager med langt med N. Efter "forureneren betaler princippet", så bør fokus rettes mod spildevand og overløb fra rensningsanlæg.

Vi må understrege, at når et tiltag ikke har nogen videnskabelig effekt, så synes indgrebet ikke proportionalt. Efterafgrøder er efter vores bedste vurdering et ikke-proportionalt indgreb i ejendomsretten og derfor grundlovsstridigt.

Der er en fælles interesse i at begrænse udledningen af nitrat fra de danske landbrugsjorde, men eftergrøder i et stift system, er ikke virksomt. Vi opfordrer på denne baggrund ministeren til at indgå i dialog med Bæredygtigt Landbrug om at overveje tiltag som eksempelvis vinterdække på de danske marker (tidligere kaldt grønne marker). Vi ønsker en konstruktiv dialog med udgangspunkt i de reelle miljøeffekter og med udgangspunkt i den landbrugsfaglige virkelighed som landmanden står i hver eneste dag.

Formkrav (forslagets nr. 3-5)

Lovudkastets nr. 3 -5 foreslår, at ministeren kan fastlægge regler for klage, herunder formkrav. Ministeren må nødvendigvis have noget i tankerne om, hvad disse formkrav indebærer. Det er ganske enkelt ikke tilstrækkeligt, at der alene angives, at ministeren får bemyndigelse til at fastlægge formkrav uden en nærmere afgrænsning af bemyndigelsens omfang. Det bør være et parlamentarisk krav, at ministeren i sit lovudkast som minimum angiver, hvad denne bemyndigelse forventes at blive anvendt til. Det er ikke demokratisk acceptabelt, at Folketinget giver ministeren bemyndigelse uden bemyndigelsen præciseres.

Hvis bemyndigelsen eksempelvis tænkes at gå på, at der kan udarbejdes komplicerede IT-systemer, så må vi anføre, at vi støtter en digitalisering, men landbruget har meget dårlige erfaringer med NaturErhvervstyrelsens konkrete IT-løsninger, der på flere måder er problematiske.

Vi vil på baggrund af lovudkastet specifikt spørge Justitsministeriet, hvad deres bemærkninger er til denne manglende præcisering af bemyndigelsen.

² VMP III-midtvejsevalueringen, december 2008, side 32, figur 7.3.

Økonomi

Det er ren skrivebordlogik, når det anføres, at lovudkastet indebærer en erhvervsøkonomisk lempelse på mellem 28-49 millioner. Udgangspunktet er muligvis teknisk korrekt. Dette kan dog hverken af- eller bekræftes, idet lovudkastet ikke indeholder en nærmere beskrivelse eller opgørelse af, hvordan man er nået frem til resultatet. Gødskning efter ligevægtsprincippet vil ikke skade miljøet. Gødskning efter ligevægtsprincippet vil medføre en vækst på 34 procent, 34 milliarder på betalingsbalancen og dertil 35.000 nye jobs. Beregningen burde have dette udgangspunkt, og så er der tale om endnu en forpasset mulighed for at gavne miljø, samfund og landbrug.

Lovudkastet fastlægger nye pligter for myndighederne. Dette skyldes bl.a. pilotprojekter. Uanset om midlerne tilvejebringes inden for Fødevareministeriets nuværende ramme eller ej, bør byrderne vurderes inden lovudkastet kommer i høring. Problemet er, at loven reelt fastlægger en pligt, uden pligten er vurderet tilstrækkeligt. Dette synes ikke at være i tråd med normal demokratisk praksis, hvor offentlige og private høringsparter skal have mulighed for at vurdere byrderne i høringsfasen. Det er samtidig uklart, hvordan ordningerne vil påvirke erhvervet. Dette bør vurderes inden lovforslaget kommer i høring. Når denne vurdering er foretaget, bør det vurderes, hvorvidt lovforslaget evt. skal forelægges ØU. Der mangler et sagligt grundlag for at vurdere om lovforslaget skal forelægges ØU.

Som angivet i indledningen, så er det problematisk, at Erhvervsstyrelsens tilsyneladende ikke været i stand til at vurdere, hvorvidt lovforslaget skal forelægges Vækstministeriets virksomhedspanel. Konklusionen i lovudkastets pkt. 5. (økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervet) er ”prik prik prik”.

Vi mener ikke, at der er foretaget tilstrækkelige vurderinger af de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet såvel som for det offentlige. Disse vurderinger bør foretages, lovudkastet revideres på denne baggrund. Først herefter kan lovudkastet komme i fornyet høring, ellers er høringen illusorisk hvad angår de økonomiske konsekvenser.

Det skal bemærkes, at vi har fremsendt vores høringssvar til Erhvervs- og Vækstministeriet med henblik på at sikre, at de fornødne vurderinger formelt og materielt er foretaget.

Andet

Det er mærkværdigt, at lovudkastet fremhæver én forskningsinstitution frem for andre institutioner, jf. lovudkastets almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.2. Hvis der skal foretages monitoring, så formoder vi, at alle relevante udbydere i EU er ligestillet. Det er vel heller ikke nødvendigt, at det skal være en forskningsinstitution? Hvis en privat virksomhed i et andet EU-land kan udarbejde en tilstrækkelig monitoringsrapport, så kan der jo ikke stilles et krav om, at rapporten skal udarbejdes af en forskningsinstitution, endsi en dansk forskningsinstitution. Slutteligt synes det helt overflødig at nævne et specifikt dansk universitet.

Ovenstående synspunkt har bl.a. til hensigt at gøre opmærksom på den frie bevægelighed på unionsmarkedet.

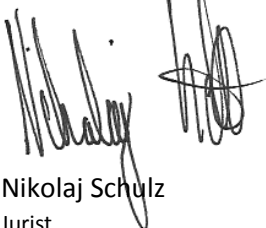
Vi ser frem til en bekræftelse på vores synspunkt i høringsnotatet.

Spørgsmål

Ud over vores ovenstående bemærkninger til lovudkastet, som vi forventer bliver behørigt inddraget i høringsnotatet, så har vi følgende specifikke spørgsmål. Vi anmoder venligst om, at disse spørgsmål også inddrages i høringsnotatet.

- Vil I fremlægge grundlaget og vurderingen for fastlæggelsen af mængden af efterafgrøder?
- Hvorfor fastholdes efterafgrøder som virkemiddel, når effekten ifølge VMP III-midtvæjsevalueringen har haft minimal effekt (reduktion på 420 tons N)?
- Hvad er grundlaget for at fastlægge CO₂-mængden?
- Hvad er det faglige grundlag for at fastlægge et bestemt plantedække? (Lovudkastet, side 15)
- Det fremgår af lovudkastet, at der kommer 1.100 tons nitrat mere i vandmiljøet.
 - o Hvorfor er tallet opgjort i mængde? Burde dette tal ikke i stedet opgøres og vurderes ud fra en koncentration?
 - o Er forøgelsen på 1.100 tons kvælstof vurderet i forhold til recipienten eller er det vurderet, der hvor drænet løber ud i vandmiljøet? Er vandløbs retention indregnet, og i givet fald hvordan? Hvis retentionen ikke er relevant, så bedes der redegøres for dette.
 - o Vi ønsker her ud over en forklaring på valg af metode, herunder datasæt, m.v., der er blevet anvendt til beregningen. I det vi formoder, at der er tale om en videnskabelig metode, så antager vi, at metoden også er offentlig tilgængelig, så enhver kan efterprøve metoden. Vi ser derfor frem til, at I eventuelt kan henvise til steder (også gerne på internettet), hvor vi kan få yderligere oplysninger.
 - o Vi ønsker en nærmere forklaring på, hvorfor nitrat vurderes at være skadeligt for vandmiljøet.
- Vi ønsker en nærmere uddybning af alle de økonomiske vurderinger, herunder en begrundelse for, hvorfor der tilsyneladende er udeladt visse vurderinger.
- Styrelsen bedes i høringsnotatet redegøre for effekten af landbrugets nitratreduktioner til vandmiljøet. Her tænkes på om og i givet fald, hvor der er konstateret biologiske forbedringer, der kan tilskrives landbrugets reduktion af nitrat.

Med venlig hilsen

Nikolaj Schulz

Jurist

Bæredygtigt Landbrug
mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk